

A középkori város

Fischer-Kránitz

Nóra

Submitted by Fischer-Kránitz Nóra on 2025. 09. 07., v – 17:10

Type of lesson / project plan

Lesson plan

Sector

Társadalomtudományok

Topic, learning area

Egyetemes középkor-középkori város

Grade

9. évfolyam

Learning and development goals

Megérteni, hogyan alakultak ki a középkori városok, milyen szerkezettel és intézményekkel rendelkeztek. Áttekinteni a városi polgárok helyzetét, jogaikat és kötelességeiket. Digitális kompetencia fejlesztése: AI-eszközök használata

Concepts

vásár, piac, polgár, önkormányzat, céh, mester, kontár, kommuna, városi tanács, Hanza és Levantei kereskedelem

Required tools

okostelefon, laptop, projektor, tankönyv

Materials released before class or for a project

https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9/lecke_04_029

Történelem tankönyv középkori városról szóló fejezete.

Tanár által kiadott segédanyag

Introductory part and preparation of the lesson / project plan

1. Ráhangolódás (5 perc)

- Tanári kérdés: *„Mi különböztette meg a várost a falutól a középkorban?”*
- Kulcsszó a táblán: **„A város levegője szabaddá tesz”.**

Implementation plan for the lesson / project

2. Csoportmunka (25 perc)

A diákok 4 csoportban dolgoznak. Minden csoport egy-egy témát dolgoz fel, **források és AI-eszközök segítségével**, majd **prezentációt készít** (max. 4–5 diával).

1. csoport - Város szerkezete és mindennapjai

- Forrás: középkori utazó leírása a város utcáiról.
- Feladat: mutassátok be a város szerkezetét, és készítsetek vizuális bemutatót a mindennapi életről.
- AI-eszköz: képgenerátor használata középkori utca vizualizálására.

Forrás:

„A városfalakon belül szűk utcák kanyarognak, ahol a házak emeletei szinte összeérnek. Az utcán zajlik a piac, s mindenütt árusok kínálják portékájukat. A szagok erősek, mert a szennyvizet sokszor az utcára öntik.” (XIV. századi leírás)

Feladatok:

1. Mutassátok be a középkori város szerkezetét (fal, piactér, utcák, házak).
2. Milyen problémákat okozott a zsúfoltság és a higiénia hiánya?
3. Rajzoljatok vagy készítsetek vázlatot egy tipikus középkori utcarészletről!

AI-használat:

- Kérjete az AI-tól képet egy „középkori városi utcáról” a fenti leírás alapján, majd hasonlítsátok össze a forrással.
- Írjátok fel a plakátra: „AI által generált kép” (ha használtok ilyet).
- Forrás: középkori utazó leírása a város utcáiról.
- Feladat: mutassátok be a város szerkezetét, és készítsetek vizuális bemutatót a mindennapi életről.
- AI-eszköz: képgenerátor használata középkori utca vizualizálására.

2. csoport - Gazdasági élet

- Forrás: céhszabály-részlet.
- Feladat: magyarázzátok el a céhek működését, mutassátok be egy vásárt.
- AI-eszköz: kérjete az AI-tól egy egyszerű magyarázatot, majd készítsetek kreatív hirdetményt egy céhes műhelyhez.

Forrás:

„Aki rossz minőségű árut készít, azt a céh tagjai megbüntetik. Senki sem

dolgozhat éjjel, mert így nem látható, hogy jól végzi-e munkáját. A mesterek nem vehetnek fel túl sok segédet, nehogy más kárára gazdagodjanak.” (XIII. századi céhszabály)

Feladatok:

1. Mit szabályozott a céh, és miért volt erre szükség?
2. Hogyan védte a céh a mestereket, és hogyan korlátozta őket?
3. Írjatok egy rövid „céhes hirdetményt” egy mester műhelyéhez (pl. „Kovácsmester műhelye új segédet keres”).

AI-használat:

- Kérjétek meg az AI-t, hogy magyarázza el a céhszabály lényegét egyszerű hétköznapi nyelven.
- Kérhettek az AI-tól plakát-ötletet vagy szlogent a céhes hirdetményhez.

3. csoport - Társadalom és jogok

- Forrás: városi kiváltságlevél.
- Feladat: mutassátok be a polgárjog előnyeit, és készítsétek rövid jelenetet („városi tanács gyűlése”), amit prezentációban rögzítetek.
- AI-eszköz: írássatok rövid beszédet egy polgár vagy a bíró nevében.

Forrás:

„A város polgárai szabadon választhatnak bírót és tanácsot. Nem tartoznak földesúri szolgáltatásokkal, csak a város közös adóit fizetik. A városfalakon belül lakók polgárjogot élveznek.” (Kiváltságlevél-részlet)

Feladatok:

1. Milyen jogokat biztosított a kiváltságlevél a város polgárainak?
2. Mit jelenthetett a középkori mondás: „A város levegője szabaddá tesz”?
3. Játsszátok el egy rövid jelenetet: városi tanács választ új bírót!

AI-használat:

- Kérjétek meg az AI-t, hogy írjon egy rövid beszédet egy városi polgár vagy a bíró nevében.
- Használjátok ezt inspirációnak a szerepjátékhoz.

4. csoport - Vallás és kultúra

- Forrás: katedrális építéséről szóló krónika.

- Feladat: mutassátok be, miért volt a katedrális a város szíve, és hogyan vált a város a kultúra központjává.
- AI-eszköz: katedrális illusztráció készíttetése + ünnepi beszéd generálása.

Forrás:

„A város apraja-nagyja részt vett a katedrális építésében. A gazdagok pénzzel segítették, a céhek saját oltárokat állítottak benne. Az épület nemcsak az istentisztelet színhelye volt, hanem a város büszkesége is.” (Krónikarészlet)

Feladatok:

1. Miért volt a katedrális a középkori város központja?
2. Hogyan kapcsolódott össze a vallás és a gazdasági élet (céhek, adományok)?
3. Mutassátok be, miért váltak a városok a kultúra központjaivá (pl. egyetemek).

AI-használat:

- Kérjétek az AI-tól képet egy középkori katedrálisról, majd hasonlítsátok össze a tankönyvben lévővel.
- Kérjétek az AI-t, hogy fogalmazzon meg egy rövid ünnepi szöveget, amelyet a katedrális felszentelésekor mondhattak.

Prezentációk bemutatása (10 perc)

- Minden csoport 2-3 percen bemutatja a saját prezentációját.
- A többiek jegyzetelnek, kérdezhetnek.

Lezárás és reflektálás (5 perc)

- Közös beszélgetés: „*Miért vált a város a középkori társadalom motorjává?*”
- Rövid reflexió az AI-eszközök használatáról: miben segítettek, miben kell óvatosnak lenni velük?

Used digital devices

Canva

ChatGPT

Evaluation plan

Értékelés

- A prezentációk tartalma és vizualitása.
- A források és AI-eszközök helyes használata.

A csoportmunka minősége és az órai aktivitás

Az óra folyamán a tanulói csoportokat a tanár szóban értékeli , illetve a diákok egymásnak is adhatnak visszajelzést az egyes csoportok munkájáról.

General subject(s)

történelem és társadalmi ismeretek